

Олга ИВАНОВА

Македонски антропонимастикон (XV–XVI век)

Скопје, 2006.

U vlastitoj je nakladi ugledna makedonska onomastičarka objavila rječnik *Makedonski antroponomastikon (XV–XVI vek)*, koji sadržava 673 stranice. Rukopis je završen još 2003., a tiskan je 2006. godine.

Rječnik se sastoji od Predgovora (7–18 str.), Antroponomastikona (19–568) (ukupno 9.626 jednostupačno raspoređenih antroponima) i Obrnutoga antroponomastikona (569–666). Obuhvaća 8.864 muška i 762 ženska antroponima. Na kraju knjige donosi se popis kratica (667–668) te popis literature kojom se autorica služila. Među njima je gotovo 80 znanstvenih studija, teoretskih knjiga i etimoloških rječnika.

U antroponomastikon su unesena imena ekscerpirana iz 15 knjiga edicije *Turski dokumenti za istorijata na makedonski narod* koje se odnose na 15. i 16. stoljeće, a objavljene su između 1971. i 2000. godine. Pod naslovom *Makedonski antroponomastikon* podrazumijevaju se osobna imena i nadimci, dakle antroponimi, potvrđeni na području etničke Makedonije, a ne samo antroponimi makedonskoga podrijetla. Tako su među njima npr. *Abraham, Avram, Avramko, Andrejo* te *Ajdin* (< tur. *Aydın* < *aydın* 'svijetao; sretan, vesel'), ali i *Vladko*..

Rječnički je članak strukturiran tako da se nakon masno otisnute natuknice, u obradi gotovo svih antroponima, u zagradi donosi kratica izvora, tj. turskoga dokumenta i broj stranice na kojoj je antroponim potvrđen. Iza zagrade kod temeljnih antroponima tumači se njihovo podrijetlo, a pokraćena i izvedena imena tvorbeno se analiziraju. Inače, temeljna, pokraćena i izvedena imena donose se u zasebnim člancima. Daju se i paralele s drugim antroponimima na razini značenja, npr.

Altin* (VIII₁ 54) od tur. *altın* 'altan, zlato; zlaten', želbeno ime 'da bide cenet, skapocen kako zlato' so značenje kako *Altana, Artin, Zlat, Zlata, Zlato, Malaman, Hris, Hrisi* (str. 26).

Mnoga se imena danas više ne nadijevaju, a među njima je velik broj tzv. željnih i zaštitnih imena, npr. *Grme* (1. željno značenje: 'da je golem i visok kao dub'; 2. zaštitno značenje: 'da ga ne ubije grom'), *Grd* (zaštitno ime sa značenjem 'da mu je grozno ime, no da je zdrav i lijep').

Iza Olge Ivanove golem je posao ekscerpiranja antroponima te njihova analiziranja na etimološkoj i tvorbenoj razini, a da je tomu autorica pristupila vrlo studiozno, svjedoči i opsežna literatura kojom se služila. Time je antroponomastičarima podarila velik korpus imena, tj. golemu rječnički uređenu građu koja otvara daljnja pitanja i potiče na nova istraživanja: koja imena s obzirom na podrijetlo dominiraju, jesu li pokraćena ili izvedena imena u dominaciji nad temeljnima, kojih imena više nema u uporabi, a sam je obratni antroponomastikon izvrsno polazište za tvorbenu, osobito sufiksalsku analizu antroponima. Nestručnjacima daje uvid u to koliko su njihova imena stara, iz kojega jezika potječu i koja su bila značenja imena nastalih onimizacijom apelativa.

Ankica Čilaš Šimpraga